

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letna naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 3. decembra 1927.

Telefon št. 2552

STEV. 139.

Vprašanje komercijalizacije državnih železnic.

Kakor smo že poročali, se vrši v pondeljek, dne 5. t. m., konferenca glede komercijalizacije državnih železnic. Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo zastopal na tej konferenci zbornični tajnik gosp. Ivan Mohorič. Naše uredništvo se je obrnilo za informacije o konferenci na g. tajnika, ki nam je dal glede naloga konference naslednjo izjavo:

Sedanji načrt uredbe o komercijalizaciji državnih železnic je izdelan na podlagi pooblastila čl. 225 finančnega zakona za l. 1927/28. To pooblastilo je dobil železniški minister na podlagi argumentov, ki jih je navedel v svojem ekspoziciji finančnemu odboru Narodne skupščine, v katerem na več mestih poudarja važnost in potrebo preureditve sedanjega birokratskega načina upravljanja državnih železnic po trgovskih načelih.

Gospodarski krogi poudarjajo to potrebo neprestano že od leta 1924 in sedaj izgleda, da se ta zahteva vendarle nekoliko približuje uresničitvi.

Vprašanje je jako dalekosežno, saj predstavlja proračun ministra saobračaja skoro eno četrtino celokupnega državnega proračuna. Naloga, katera je stavljena anketi, ki se bo sestala dne 5. decembra v Beogradu, ni lahka. Tudi je delo te ankete do skrajnosti oteženo, ker nimamo razen par števil iz omenjenega ekspozicija ministra saobračaja nikakih podatkov, na podlagi katerih bi si lahko ustvarili vsaj približno sliko o stanju prometnih naprav v tehničnem, administrativnem in finančnem oziru in ki bi služili kot podlaga za razpravljanje o tem vprašanju.

Železniška uprava do danes še ni izdala nikake prometne statistike. Sumarne številke, ki se semintja navajajo glede železniškega prometa, so pa povsem nesigurne in nezadostne za presojo položaja tega važnega problema.

Načrt uredbe, ki ga je razposlalo ministrstvo gospodarskim korporacijam in katerega glavne določbe so bile v časopisu objavljene, pomeni napram svoječasnemu načrtu, ki je bil izdelan poleti v ministrstvu, velik napredek, vendar ni niti ta načrt v zakonodajno-tehničnem oziru niti iz stališča interesov gospodarskih krogov še popolnoma zadovoljiv.

Razprava o načrtu bo zelo otežena tudi radi tega, ker ministrstvo ni dalo glede najvažnejših problemov našega železniškega gospodarstva nikakega motivnega poročila in je zato popolnoma nejasno, kak bo odnošaj predvsem napram uredbi o reorganizaciji ministrstva za promet in prometne službe, ki je izšla letošnjo pomlad in ki točno določa kompetenco vseh prometnih oblasti in organov. Tudi izpremembe, ki jih predvideva državni budžet za leto 1928/29 glede resora saobračaja, nam niso pojasnjene, ne vemo na kakšni podlagi je bil sestavljen državni proračun, ki predvideva za saobračajno ministrstvo 69.4 milijona dinarjev rednih in 0.6 milijona dinarjev izrednih, torej skupno 70 milijonov dinarjev stroškov. Za obrat železnic pa 2352 milijonov dinarjev rednih in 160 milijonov dinarjev izrednih stroškov, torej skupno 2512 milijonov in dinarjev in 2582.6 milijonov dinarjev dohodkov.

Uredba o komercijalizaciji prihaja v dobi, ko še vedno niso urejeni odnošaji z lokalnimi železnicami in ko

še vedno ni zakonito regulirano vprašanje budžetiranja anuitet za odkup južnih in orientalnih železnic ter izvršena konsolidacija raznih visečih dolgov železniške uprave.

V železniških financah ločimo dosedaj v glavnem tri etape in sicer perijodo najširše decentralizacije, ki je trajala do polovice leta 1923. To je bila doba največjih perturbacij radi nestalnosti valute in vednega porasta cen materiala, dočim je bila železnica vezana na dvanajstinske kredite. Posledica tega je bila koncentracija, ki je trajala do 1. aprila 1926, in kot tretja etapa pa perijoda centralizacije, ki je bila kronana sedaj ob splošnem desinteresu in nepaznji za uredbo o reorganizaciji ministrstva za promet. Vse te tehnične reforme, ki so se izvršile v upravi državnih železnic, pa dosedaj niso prinesle pričakovanih rezultatov in zato se išče v komercijalizaciji kot zaključni etapi zadnje sredstvo za sanacijo naših prometnih razmer. Vsak objektivni motrilec mora priznati, da se je v preteklih dveh letih po vojni na železnicah mnogo delalo, toda vsi naporji in požrtvovanje je komaj zadostovalo, da se za silo vzdrži nekake vrste zasilen promet. Po 9 letih nam vsak dan prinaša na železnici še vedno nove težave, neprilike in zadrege, ker ni zadostnih sredstev za vse potrebe železnic. Pa kaj je vzrok temu?

Vzrok je predvsem, da smo po svetovni vojni dobili naše železniško omrežje in vozni park v takem stanju, da ga z normalnimi sredstvi sanirati ne moremo. Vse reparacijske dobave in stomilijonski izredni krediti iz rednih državnih proračunov niso zadostovali, da popravimo in izbrisemo vse sledove svetovne vojne in tudi dosedaj najeta posojila so bila nezadostna, da se iz derutnega stanja spravijo železnice zopet v normalno. Tudi se vzdrževanju železniških prog ni mogla posvečati izključna pažnja, ker je bila imperativna državna zahteva, da se iz gospodarskih, političnih in nacionalnih ozirov gradijo nekatere nove zveze in ločena omrežja strnejo v prometno enoto. Ko je leta 1925 pričela v celi državi gospodarska depresija in so začeli nazadovati tudi dohodki železnic, nastala je splošna zahteva, da se uveljavi tudi v resoru državnih železnic večja štednja. Pričelo se je z redukcijami materialnih in osebnih kreditov, redukcijo staleža, kakor tudi prejemkov osebja, ki je imelo zelo težke posledice i za sam obrat železnic. Danes je večina železniškega osebja vsled izredno slabega gmotnega stanja moralno deprimirana ter na napredku železnic desinteresirana.

V naši javnosti se problem komercijalizacije železnic presoja s prevelikim optimizmom. Bilanca, ki jo je dobil nov upravni odbor, bo najbrž zelo neugodna, da ne rečem porazna. Dočim je prejšnja uredba predvidevala kot dotacijo komercijalizirane podjetja državnih železnic obratni kapital od 200 milijonov dinarjev, pušča sedanja uredba ta upravni odbor brez pare, pač pa prenaša na njega vse dolgove in obveznosti sedanje uprave, ki tudi ob prehodu gotovo ne bodo majhne. Končno ne smemo pri presoji tega vprašanja imeti pred očmi le slovenske razmere, ki jih kljub vsemu moramo označiti za relativno zadovoljive, marveč vpoštevati mnogo večje težkoče, ki jih je treba v tem oziru premagati v drugih pokrajinah naše države.

Prednosti komercijalizaciji železnic ne more nikdo odrekati. One obstojajo predvsem v tem, da se bodo nabave in obračunska služba vršile lahko bolj enostavno, bolj racionalno in ekspeditivno. Vendar je naloga reorganizirati aparat, ki je leta in leta navajen na sedanji birokratski formalizem ter ga prepoiti s trgovskim pojmovanjem, zelo težka in ne bo izvedljiva preko noči in brez znatnih personalnih sprememb. Predvsem bo ta stvar težavna v Generalni direkciji, kjer smo imeli tudi dosedaj glavno oviro hitrega poslovanja.

To misijo naj bi izvršil upravni odbor, toda sestava, ki jo predvideva sedanji načrt uredbe za ta volilni odbor in njegovo poslovanje, ni v stanju vzbuditi veliko zaupanje. Zdi se, da ta upravni odbor, če bi tudi ostal v parmanenci in pritegnil k sodelovanju širše kroge, dolgo dobo ne bo kos svoji nalogi in vsaj dve leti ne bo mogel pokazati bogve kakih uspehov. Volilno telo, ki naj prezentira ministru kandidate za upravni odbor, že ni najsrečnejše sestavljeno. Vseh dvanajst zbornic v državi, ki reprezentirajo našo celokupno trgovino, obrt in industrijo, ima pravico prezentirati od 21 samo tri kandidate, od katerih mora biti eden železniški strokovnjak, drugi finančni strokovnjak in tretji pa oseba, ki samostojno vodi večja gospodarska podjetja. V tem oziru je treba brez dvoma dati gospodarskim krogom nekoliko večji upliv, ako hočemo železniško upravo vsaj nekoliko zblížiti z interesi glavnih panog našega gospodarstva in spraviti v sklad s komercijalnimi načeli obratovanja.

Samostojnost upravnega odbora v načrtu uredbe ni zadostno varovana. Celokupna vlada, kakor tudi minister saobračaja imajo vsak moment možnost zasegati v posle tudi brez povoda in ovirati delo, kar more gotovo samo kvarno uplivati. Nadzorne pravice ministrstva je treba omejiti na minimum, ker je itak cela uprava kazensko in materialno odgovorna za svoje delo.

Da se varuje kontinuiteta v poslih, kakor tudi, da se popolnoma razjasni odnošaj uredbe o komercijalizaciji napram uredbi o reorganizaciji prometne službe, razmeji kompetenca in zajamči nameščencem pravice po zakonu o železniškem osebju in uredi njih gmotni položaj, bo treba načrt podvreči obširni stvarni strokovni kritiki.

Mi pozdravljamo korak železniškega ministra, da izvede komercijalizacijo čimpreje, po možnosti že z novim letom, z odkritosrčnim veseljem in smo pripravljene ga z vso vneto podpirati. Vsa kritika, ki bo v tem oziru potrebna, ima samo konstruktiven namen, da organiziramo to najvažnejšo panogo državnega gospodarstva in jo spravimo s časom na tehnično in komercijelno višino moderne dobe in potreb za napredek našega gospodarstva.

Ljubljanska borza.

Tečaj 2. decembra 1927	Povpraševanje in	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.56	13.69
Curich 100 fr.	1094	1097
Dunaj 1 šilling	7.9975	8.0275
London 1 funt	278.75	277.55
Newyork 1 dolar	56.64	56.84
Paris 100 fr	222	224
Praga 100 kron	168.05	166.85

Plenarna seja načelstva Zveze trgovskih gremijev v Celju.

V četrtek, 1. decembra 1927, se je vršila v Celju v »Celjskem domu« plenarna seja zveznega načelstva, ki je obravnavala važna in aktualna vprašanja iz našega gospodarskega življenja. Udeležilo se je seje poleg načelnika g. Vilka Weixla in obeh podnačelnikov, gg. Josipa Kavčiča in Rudolfa Stermeckija, še 17 odbornikov, odnosno namestnikov, ki so prihiteli iz vse Slovenije, da slišijo poročila o zveznem poslovanju in se porazgovorijo o svojih stanovsko-intereznih problemih.

G. načelnik je kmalu po 10. uri otvoril sejo, konstatiral sklepčnost in iskreno pozdravil vse navzoče, izrekajoč jim zahvalo za lepo udeležbo. V kratkih potezah je orisal potek volitev v Zbornico TOI, v podrobnostih pa ga je nato dopolnil podnačelnik g. Kavčič, navajajoč tudi korake, ki jih je podvzela Zveza, da uveljavi voljo organiziranega trgovstva v svoji najvišji interesni predstavnici Zbornici TOI.

Sledilo je tajniško poročilo o zveznem poslovanju, vsebujoč informativno, intervencijsko in anketno delovanje Zveze.

Debata o plačevanju zveznih doklad je pokazala, da vladajo sicer velike težkoče glede izterjavanja, a vendar je upati, da bodo odstranjene ter bodo še posamezni zakasneli gremiji izpolnili svojo stanovsko dolžnost in tako omogočili Zvezi nemoteno, gladko in plodno vršenje njenih funkcij.

Posebno važni sta bili obsežni in temeljiti poročili zveznega konzulenta g. Ivana Mohoriča o dopolnilnih trgovinskih pogajanjih z avstrijsko republiko in o konferenci o načrtu novega voznega reda za l. 1928/29. K slednjemu so pristavili posamezni interesirani člani še posebne želje.

Pri raznoterostih je poročal g. načelnik o tihotapljenju blaga preko avstrijske meje, o obisku in nabiranju poročil inozemskih in tuzemskih potnikov pri privatnih strankah in o delovnem času.

Pri tem se je razvila živahna debata in so bili storjeni potrebni sklepi v zaščito interesov našega trgovstva.

Po izčrpanem dnevnem redu je g. načelnik ob 13. uri zaključil sejo, zahvaljujoč se vsem udeležencem za zanimanje in pažnjo, ki so jo posvetili obravnavanju svojih strokovnih vprašanj.

O podrobnem poteku seje in vsebini posameznih poročil bomo v prihodnjih številkah »Trgovskega lista« obširneje poročali.

URAD ZA KONTROLO KREDITOV.

Jugoslovanska zveza za zaščito upnikov je pričela s preddeji za ustanovitev urada za kontrolo kreditov. Zveza hoče pritegniti v to svrhu vse domače grosiste in tovarnarje ter vsa ona podjetja v inozemstvu, ki dovoljujejo jugoslovanskim tvečkam kredite. Vsa ta podjetja so povabljena, da imenujejo kontrolnemu uradu svoje dolžnike ter mu opišejo njih položaj. Na ta način bi bilo mogoče dobiti približno natančne podatke o posameznih dolžnikih. Naloga urada bo ta, da prepreči preveliko zadolženje posameznih dolžnikov.

Komercijalizacija državnih železnic.

(Od praktične strani.)

Merodajni gospodje v Beogradu hočejo državne železnice komercijalizirati. Zamisel je lepa, vendar se pri nas v praksi ne bo obnesla in zato ji poznavalci železniških prilik, recte neprilik v Jugoslaviji pripisujejo samo toliko vrednosti, kolikor je pač vredna vsaka lepa — fraza. Ni dvoma, da bo »šlager« s frazovno železniške uprave na »trgovački bazi« vlekel. Preprost narodni poslanec se bo nehote domislil svojega znanca, vaškega magnata, ki si je na »trgovački bazi« nabral lepega denarja, dasi ni nikjer vodil nobenih učenih poslovnih knjig in mu za beležke zadostuje star, zaprašen koledar ali celo papir, v katerem so pomaranče zavite. Če se bodo torej železnice upravljale po trgovskih načelih, ni vruga, da ne bi postale v kratkem visoko aktivne.

Popolnoma jasno pa je, da so gospodje v Beogradu vrgli »šlager« o komercijalizaciji in svet samo zato, ker so z dosedanjim gospodarstvom zavozili v zagato, da zdaj ne vedo več ne naprej ne nazaj. S pomočjo komercijalizacije ne nameravajo samo maskirati stare grehe, ampak tudi nadaljevati »fortwurstlarijo« ad infinitum.

Med argumenti za komercijalizacijo navaja Generalna direkcija pred vsem to, da po sedanjem sistemu ni mogoče pokazati pravega stanja aktiv in pasiv ter dohodkov in izdatkov. Dalje ne sme gladko funkcioniranje železniške uprave biti vezano na kredite in si mora zato zagotoviti potrebne obratovalne fondе...

Javnost bi si smela samo častitati, če bi slavna Generalna direkcija bila v stanu skleniti in predložiti jasne, točne račune o obratovanju železniške uprave po dosedanjem sistemu. Na žalost pa centralno knjigovodstvo ni na takem višku, da bi zadovoljilo vsaj tej naši skromni želji. Če torej obračunavanje še po starem sistemu ni šlo gladko, kako naj se obnese stvar po novem, ko se bo lahko knjizilo v breme proračunskega leta vedno samo toliko stvarnih izdatkov, kolikor bo pač potrebno za lepo sfrizirano bilanco? Finančni minister, ti pa le naprej doplačuj, da boš pisano gledal!

Na bazi, kakor si to zamišlja Generalna direkcija, vodi lahko svoje knjigovodstvo podjetje omejenega obsega, ne pa tako ogromna institucija, kakor so državne železnice in celo v sedanjih neurejenih razmerah ne. Jasnost v računih bi trpela in javnost bo še manj podučena o resničnem stanju gospodarstva v železniški upravi, kot je danes. Naj se najprvo v red spravi knjigovodstvo po dosedanjem sistemu in šele potem razmišlja o eventualni komercijalizaciji. Inače bo uprava državnih železnic na las podobna stari ropotarnici, ki je dobila lep secesionistični napis na pročelje, dočim je znotraj ostalo še vedno vse križem razmetano od stare polomljene šajterge do zarjavelega zakrivljenega žeblja.

Samo pomilovalen smeh mora vzbuditi argument Generalne direkcije, da so obratovanje ovirali nezadostni krediti. Kdo pa je to zakrivil, ali ne ministrstvo samo? Kaj ni ono stvarne proračunske osnutke, ki so jih Oblastne direkcije leto za letom skrbno sestavljale, polagalo na Prokrustovo posteljo samo, da je moglo razpolagati z zbilansiranimi proračuni? Saj so se n. pr. delavnicam, kurilnicam in progovnim sekcijam celo krediti za plače in mezde omejevali na polovico stvarne potrebe! In če ministrstvo ni smelo virmirati med partijami, ali ni moglo prelimitirati vse materialne izdatke pod eno samo partijo, razdeljeno na poljubne pozicije, med katerimi bi se bilo dalo gladko virmirati? Sploh pa, če se je za izplačevanje preplačane vozarine in odškodnin moglo izposlovati izredno pooblastilo v finančnem zakonu 1927/28, zakaj se ministrstvo ni pobrigalo še za druge enake olajšave

v svrhu hitrejšega obratovanja? Izgovor z nezadostnimi krediti pa končno niti točen ni. Res je marveč obratno mnogo kreditov v zadnjih letih ostalo neizrpanih, dasi bi se bili lahko porabili. Da se pa niso smeli, je bilo krivo to, da Generalna direkcija ni imela — pare. Posebnost naše državne uprave (tudi civilne) obstoji namreč v tem, da razpolaga često z lepimi krediti, s katerimi se pa zbog pomanjkanja gotovine ne more okristiti. Po izvršeni komercijalizaciji bo denarja seveda preostajalo na kupe, samo kdo ga bo stresel iz žepa, je vprašanje.

Zakon o državnem računovodstvu, ki je postal gospodi v Generalni direkciji naenkrat kamen spodtike, sam na sebi ni slab, v kolikor pa je, se da začasno, dokler ga ni mogoče izmenjati z modernejšim, izpopolnjevati z amandamenti v finančnem zakonu. Nasprotno so pa nešteti pravilniki in predpisi, ki jih je izdala Generalna direkcija iz lastnega nagiba, največ krivi, da je danes železniško knjigovodstvo in računovodstvo tako nezasišano komplicirano. Kakšne birokratske ekstrature si je gospoda v Beogradu samo zadnji čas dovoljevala, presega vse meje. Žal nimamo ne časa ne prostora, da bi se o tem razpisali. Samo za primer navajamo predpis, da mora vsak najmanjši izdatek biti krit ne samo s plačilnim nalogom, računom in prevzemnim zapisnikom, ampak tudi s celotnim prepisom referata! In pa, da morajo Oblastne direkcije pošiljati vsak mesec po posebnem odposlancu vse račune in priloge k mesečnemu obračunu v velikem zaboju v Beograd, ali ni to klasična naredba? Človeku zastaja pamet, če pomisli, kake bujne formalistične cvetke poganjajo v glavah beogradskih centralistov. In ti gospodje hočejo komercijalizirati železniško upravo! Če bi stvar ne bila tako prokleta resna, bi dejali, naj le poskusijo gospodje. Ker pa so ogozdeni vitalni državni interesi, svetuje merodajnim faktorjem, ki se bodo udeležili konference o komercijalizaciji, zlasti onim iz prečanskih krajev, naj se stokrat preje premislijo, predno izročijo komercijalizacijo železnic v roke tistim, ki so za realizacijo te ideje najmanj sposobni, ker jim tiči preveč birokratizma v kosteh.

Komercijalizacijo v strogem trgovskem smislu bi kvečjemu mogla izvesti kaka privatna družba, ki bi vzela železnice v zakup s popolnoma nevezanimi rokami. Ker pa to za državo v danih razmerah ni priporočljivo, naj se raje poskrbi za to, da bo odpadlo vse delo, ki po nepotrebnem obremenjuje upravo. In to se lahko izvrši brez vsakega hrupa in ne da bi bilo treba ukinjati obstoječe osnovne zakone. Pred vsem naj se takoj odpravi vsa formalistična navlačka, ki ovira danes gladko poslovanje uprave in povzročuje, da morajo celo tehnični organi zanemarjati svoje strokovno delo.

Reformirajte postajno računovodstvo, ki je mnogo prekomplicirano, in ga v področju gotovih Oblastnih direkcij niti pravilno ne izvajajo, ker ga računopolagači enostavno ne razumejo.

Odpravite abusos, da se v Beogradu licitacije za večje centralne nabavke čestokrat iz ničevnih razlogov razveljavljajo toliko časa, da preostane samo še zaželjeni ponudnik. Prečanski oferenti bi vedeli o tem marsikako pesem zapeti. Decentralizirajo naj se in razdele po Oblastnih direkcijah sploh vse nabavke, ker so se dogajali slučajni (Ljubljanska direkcija in Mariborska delavnica bi jih vedele navesti), da je en gros za celo državo nabavljeni material stal železniško upravo za petdeset odstotkov več in še dražje nega isti material in detajl nakupljen v provinci. Takih in podobnih nedostatkov kar mrgoli. Hic Rhodus, hic salta, Generalna direkcija!

Koncev koncev pa še nekaj. V privatnem gospodarstvu bazira razmerje med delodajalcem in uslužbencem na medsebojnem zaupanju. Kjer tega ni, o upravljanju podjetja na trgovski bazi še govora ne more biti. Kajti

predpogoj vsega poslovanja v privatnem gospodarstvu je, da se uslužbencem prizna izvestna samostojnost, ki jim ne veže rok v najmenekostnejših zadevah. S kakimi pooblastili razpolaga n. pr. prokurist kake večje firme! Da mu pa firma more zaupati, zato ga mora tudi pošteno plačati. Kako naj se vodi železniška uprava po trgovskih načelih z mizerno plačanimi uslužbenci, je križanka, ki naj jo razrešijo oni merodajni činitelji, kolikor bo treba v prihodnjih dneh odločevati o usodi naših železnic.

TRBOVELJSKA PREMOKOKOPNA DRUŽBA.

Na 54. rednem občnem zboru Trboveljske premogokopne družbe, ki se je vršil dne 30. novembra t. l., se je predložila valorizirana bilanca v zmislu zakona o valorizaciji z dne 7. avgusta 1926, glasom katerega so se bilančne vrednosti tako povečale, da znaša sedaj akcijski kapital družbe mesto dosedanjih 50.000.000 Din, 200.000.000 Din, razdeljen na 1.000.000 delnic po 200 Din nominalne.

Iz poročila, ki je bilo podano na občnem zboru, posnemamo, da se je v prvi polovici leta 1926 vsled splošnega gospodarskega zastoja oddaja premoga izdatno zmanjšala, zato je morala družba omejiti obratovanje v večjem obsegu in izdatno zmanjšati stalež osebja. V drugem polletju se je pa povpraševanje povečalo in to ponajveč vsled vpliva angleške premogovne stavke. Letna proizvodnja je znašala 1.391.260 ton, oddaja 1.400.844 ton. Družbina cementarna v Trbovljah je proizvedla 1797 vagonov, a oddala jih je 1730. Tovarna se je modernizirala, izvršile so se večje investicije, tako da se je nje kapaciteta podvojila. Apnenice družbe so proizvedle ter oddale 1477 vagonov napram 806 oziroma 802 vagonom v lanskem letu.

Občni zbor je sklenil izplačati dividendo v isti višini kot lansko leto t. j. 30 Din za delnico in se bo vršilo vnovčenje kuponov od 1. decembra 1927 naprej na že znanih plačilnih mestih.

Med letom izvršene kooptacije gospodov Adolfa Minha in Ferdinanda Grenard-a v upravni svet je občni zbor potrdil. Po pravih izstopivši člani gg. Claude Aulagnon, dr. Ivo Benkovič, Paul Chapuy, ing. Anton Klinar, Josip vitez Pogačnik, Rikard Skubec in Paul Vernet so bili ponovno in g. Raymond Dettel na novo izvoljeni v upravni svet.

TOVORNOPROMETNA KONFERENCA.

Peta mednarodna tovarnoprometna konferenca v Budimpešti je dovršila svoja dela; ustvarila je nove možnosti, ki omogočajo bistveno hitrejši blagovni promet. Posebne določbe veljajo za transport ogrskega sadja in ogrske zelenjave v posebnih vlakih (najmanj dvajset vagonov) v Prago in na Dunaj oziroma v Berlin in München. Hitrost tovarnih vlakov so zvišali za Rumunijo, Jugoslavijo in Avstrijo do 40 kilometrov na uro, za Češkoslovaško do 50 in za Nemčijo do 60 km. Za češkoslovaškopolsko-jadranski promet so določili direktne železniške zveze. Na konferenci so bile prvič zastopane tudi nemške, grške in bolgarske železnice. Prihodnja konferenca bo zborovala v Varšavi in se je bodo udeležili tudi zastopniki švicarskih, holandskih in belgijskih državnih železnic.

PREMOG V JUGOSLAVIJI.

Naš državni statistični urad je sestavil natančne podatke o produkciji v jugoslovanskih premogovnikih. V zadnjem predvojnem letu 1913 je znašala goslovanskih premogovnikih. V jugoslovanskem ozemlju 3.095.065 ton, leta 1926 pa 4.140.753; prirastek od leta 1913 do 1. 1926 znaša 1.045.688 ton ali 33 odstotkov. Dobro bi bilo ugotoviti, v koliko se je zvišala tudi poraba premoga v industriji, prometu itd.

IZDELOVANJE AEROPLANSKIH MOTORJEV V JUGOSLAVIJI.

Češkoslovaška avtomobilna tovarna I. Walter i. dr. bo skupaj z jugoslovanskim veleindustrijcem Vlakovićem zgradila v Beogradu tovarno za izdelovanje aeroplanskih motorjev. To bo

prvo tovrstno podjetje v Jugoslaviji. Na produkcijo avtomobilov zaenkrat še ne mislijo. Na družbinem kapitalu bosta udeležena tovarna Walter s 50 odstotki in industrijec Vlaković tudi s 50 odstotki.

VAŽNOST TUJSKEGA PROMETA.

Tujski promet dobiva kot faktor mednarodne plačilne bilance čedalje večji pomen. Po cenitvi neke ameriške prvovrstne banke so znašali potovalni stroški ameriških državljanov v letošnjem letu okoli 900 milijonov dolarjev. Ves ta denar je prišel v prvi vrsti v korist evropskim deželam. Ti stroški so vsaj delna protiutež za 800 milijonov obrestih, ki jih daje Evropa za ameriška posojila, in pa za aktivnost ameriške trgovske bilance v prometu z Evropo v znesku okoli poldruge milijarde dolarjev.

USTAVITEV ELEKTRIFIKACIJE AVSTRIJSKIH ŽELEZNIC.

Po avstrijskem časopisu se je zadnje čase mnogo in živahno razpravljalo o nenadnem sklepu uprave avstrijskih državnih železnic, da se ustavi nadaljnja elektrifikacija teh železnic. Pred osmi leti, ko je bila elektrificirana arlberška železnica, je prevladalo splošno mnenje, da bode elektrifikacija prinesla Avstriji gospodarsko rešitev, da bo rešila železniško upravo deficita, uravnovesila trgovinsko bilanco, gospodarstvu dala novega življenja. Doslej se je elektrificiralo 623 kilometrov železniških prog. Ze se je hotelo pristopiti k nadaljnji etapi te akcije, ko je naenkrat železniška uprava izjavila, da je bila elektrifikacija nekaj ponesrečenega, da se ni obnesla in ni izpolnila nad, ki so se stavile nanjo. Pravi, da se je izkazalo obratovanje s premogom za mnogo cenejše. Kakor sedaj izgleda, bodo ukiniteli vsako nadaljnjo elektrifikacijo. Dosedanje še ne izvršene nabave so stornirane in na mesto električnega pogona bodo nastopile zopet parne lokomotive na premog.

RAZVOJ SVETOVNE TRGOVINE.

Omenili smo knjigo »Die wirtschaftliche Kräfte der Welt«, ki jo je izdala Dresdenska banka. Tam beremo tudi o razvoju svetovne trgovine v zadnjih letih. Leta 1925 je presegel obseg svetovne trgovine prvič obseg leta 1913 in je znašal, preračunjen na izbrani indeks, 166.234 milijonov mark ali 105% onega iz leta 1913. Upoštevati je treba, da je sedaj število na svetovni trgovini udeleženih držav dosti večje kot je bilo pred vojsko. Velik del blagovnih vrst, ki so jih prej prodali doma, mora iti sedaj čez carinsko mejo.

V DESETIH LETIH SAMO ŠE UMETNI PETROLEJ.

Nemška »Wirtschaftl. Gesellschaft« je priredila predavanje, na katerem je govoril generalni konzul H. Brickmann o »pretvoritvi premoga v tekočino in o njenem pomenu za svetovno gospodarstvo«. S stališča Nemčije je govoril in je dejal: Pretvoritev premoga v tekočino moramo opazovati načelno kot narodni problem, ker ima namen, da zniža v doglednem času na minimum uvoz mineralnega olja (petroleja), na katerega je doslej nemško gospodarstvo po veliki večini navezano. Prejšnje metode uporabljana premoga so nam kazale katran in petrolej kot nadležne stranske produkte, sedaj je pa ravno proizvajanje petroleja prvi namen pri pretvorbi premoga. Brickmann je dejal, da se bo z znanim Berginim načinom moglo dobiti iz 1000 kg črnega premoga 490 kg gorljive tekočine. A tehnika pretvorbe premoga v petrolej še ni dosegla viška in pričakujemo v bližnjih letih lahko še najmanj 10 odstotni dvig. Leta 1929 bo znašala nemška produkcija umetnega petroleja okoli 250.000 ton, kar bo več kot značilo uvozno potrebo petroleja, ki bo takrat seveda večja kot je danes. V petih do šestih letih bo po Brickmannovih izvajanjih nastal vsled dviga produkcije umetnega petroleja na Nemškem za nekaj časa nekakšen stalen položaj v uvozu petroleja, nato se bo pa uvoz petroleja začel brezdvomno manjšati, in bo v desetih letih uporabljala Nemčija samo še umetni petrolej.

Točilcem alkoholnih pijač v ljubljanski oblasti!

Kar smo z bojznijo pričakovali, se je uresničil! V posesti smo odloka velikega župana ljubljanske oblasti, ki ga je izdal svojim podrejenim organom glede prepovedi alkoholnih pijač po trgovcih, ki se pečajo s trgovino z mešanim in špecerijskim blagom ter branjevcih. Vkljub vsem protestom posameznih gremijev in Zveze trgovskih gremijev se je veliki župan za ljubljansko oblast priključil velikemu županu mariborske oblasti tako, da je s prepovedjo točenja alkoholnih pijač, ki stopi 1. januarja 1928 v veljavo, prizadeto celokupno trgovstvo Slovenije. Vsi utemeljeni protesti niso zalegli, kakor tudi ne vse pritožbe na višje državne oblasti, ki so jih tozadevno vložili posamezni trgovci proti odredbi velikega župana mariborske oblasti.

Striktno izvajanje tega odloka bo povzročilo vsem trgovcem ogromno škodo. Zadelo pa ne bo samo onih, ki so si z velikimi težkočami in stroški pridobili pravico točenja in uredili točilne prostore v novejšem času, temveč tudi take trgovske točilnice, ki imajo za točenje alkoholnih pijač še staro pravico, ker so svoje obratovalnice uredili v zmislu zahtev obrtne oblasti.

Mnenja smo, da se starim točilcem ne g'ede na kraj, odnosno na vrsto njihove točilnice, ako so si pravico točenja pridobili na pravičen način pred 10. julijem 1925 in so uredili obratovalnice tako, da odgovarjajo higijenskim, stabilnim in policijskim predpisom, nikakor ne more odvzeti že pridobljena pravica.

Trgovci z mešanim, špecerijskim in delikatesnim blagom ter branjevcji so pred uveljavitvijo pravilnika o gostilnah, t. j. pred 10. julijem 1925, točili v Sloveniji alkoholne pijače za konzum v odprtih posodah na podlagi pravice, ki so jo dobili po zakonu o prodaji žganih alkoholnih pijač z dne 23. avgusta 1881. leta, št. 62, drž. zakona. Člen 107. gostilničarskega pravilnika je razveljavil predpise, po katerih so mogli pred 10. julijem 1925 dobiti trgovci pravico za točenje alkoholnih pijač v svojih trgovskih lokalih. Od takrat dalje je mogel dobiti trgovec na novo tako pravico le po predpisih sedaj veljavnega pravilnika o gostilnah, ako so bili izpolnjeni vsi pogoji, naštetih v členih 82. do 86. pravilnika o gostilnah ter v členu 6. pravilnika k tar. postavki 62. taksnega zakona.

Obstoječih pravic pa pravilnik o gostilnah ni razveljavil. V čl. 105. je predpisano samo to, da stari točilci spravijo svoje obratovalnice v sklad s predpisi čl. 82. do 85. pravilnika. Točilno pravico bi bilo odvzeti le onemu, ki bi v šestih mesecih svoje obratovalnice ne spravil v sklad z omenjenimi predpisi. Člen 105., ki se nanaša na stare točilce, ne zahteva vseh onih pogojev, kakor jih mora izpolniti novi točilec, temveč le to, da spravi točilec svojo obratovalnico v sklad s predpisi čl. 82. do 85. Da je temu tako, je razvidno iz sledečega:

Člen 27. pravilnika k tar. postavki 62. taks. zak. pravi: Vse obstoječe obratovalnice (torej tudi trgovine z mešanim in špecerijskim blagom ter branjarije), ki imajo, ko stopi ta pravilnik v veljavo, pravico točiti pijače po prejšnjih predpisih, obdrže to pravico. Soglasno s tem ne zahteva pravilnik o gostilnah v čl. 105. od starih točilcev, da izpolnijo — kakor novi prosilci — pogoje čl. 68., t. j. da predlože s potrdilom o primernosti lokala tudi osebno pravico. S tem odpade za stare točilce obveznost, da izpolnijo pogoj pod točko 1. čl. 68. gostilničarskega pravilnika, če tudi čl. 105. izrečno predpisuje izpolnitev pogojev čl. 84. pravilnika, ne da bi izvezemal točko 1. tega člena.

Trgovcu, ki si je pridobil pravico točenja alkoholnih pijač na zakonit način pred 10. julijem 1925 in ki je uredil svojo obratovalnico tako, da ustreza higijenskim, stabilnim in policijskim predpisom, se zatorej ne bi smela z 31. decembrom zapreti točilnica.

Ne moremo razumeti odredb obeh velikih županov, ker vidimo v tem nekako izjemno stanje za Slovenijo, medtem ko v drugih pokrajinah naše države trgovci nemoteno prodajajo alkoholne pijače in se jim ne delajo take nepravilne, kakor baš v Sloveniji.

Stojimo na stališču, da morajo slične odredbe veljati za celo državo in ne samo za Slovenijo. Tako vidimo pri ureditvi vprašanja zapiranja in odpiranja trgovin in pri izvajanju zakona proti draginji. Ti zakoni veljajo in se striktno izvajajo samo v Sloveniji, ker imamo tozadevno izvršten aparat, dočim v ostalih pokrajinah vladajo v tem oziru drugi predpisi in razmere.

Zakaj se na primer ne odpravi z drakonično odredbo krošnjarstvo, proti kateremu bije naše trgovstvo od poloma sem najenergičnejšo borbo in vendar krošnjarji nemoteno izvršujejo svojo nelegalno trgovino. Kako naj trgovci dobi zaupanje do oblasti in veselje do dela, ko mu te jemljejo pridobljene pravice, dočim se na drugi strani tolerira nelegalna trgovina do skrajnosti.

Če hočemo napraviti red, moramo začeti tam, kjer je najbolj potreben in pri onih, ki državi nikdar ne donesajo tako visokih in občutnih dajatev, kakor baš naši trgovski krogi, katerih črpa država težke milijone.

Kakor smo poučeni, sklicuje ljubljanski gremij za v pondeljek ob 8. uri zvečer v prostore Zbornice za trgovino, obrt in industrijo sestanek vseh trgovcev s špecerijskim in kolonijalnim blagom, ki se bavijo s prodajo alkoholnih pijač, da zavzame proti odredbi velikega župana svoje stališče. Pozivamo vse prizadete, da se tega sestanka zanesljivo udeleže.

Iz naših organizacij.

Trgovine v nedeljo pred sv. Miklavžem. Gremij trgovcev obvešča vse člane, da so trgovine v nedeljo pred sv. Miklavžem lahko celi dan odprte. — Načelstvo.

Gremij trgovcev v Ljubljani vabi vse trgovce, ki se bavijo s točenjem alkoholnih pijač, da se udeleže sestanka, ki ga sklicuje gremij za v pondeljek, dne 5. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v zbornico Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Beethovnova ulica 10, desno. Na sestanku se bo obravnavalo vprašanje prepovedi točenja alkoholnih pijač. — Načelstvo.

Spominjajte se ob vseh veselih in žalostnih dogodkih »Podpornega sklada Trgovskega društva Merkur v Ljubljani« in darujte po svojih močeh!

Trgovina.

Žito. Tendence svetovnega žitnega trga še nadalje koleba. V Kanadi in sploh v Severni Ameriki je nastopila zima že z vsjo močjo in bodo vzhodna kanadska žitna pristanišča kmalu zamrznila. Na jugoslovanske trge je močno vplival dvig v prekoceanskem prometu. Cena pšenice v Bački se je dvignila na tri dinarje in je na tej višini tudi ostala. Povpraševanje po koruzi je bilo neprestano živahnije. Tendence v trgovini z moko v SHS izkazuje zboljšanje; mali mlinci so v poletnih mesecih oddali svoje proizvode po nižjih cenah in le deloma še razpolagajo z zalogami. Zato more velemlinska industrija svoje proizvode sedaj relativno ugodneje prodajati. Izvoz iz prekomorskih dežel v Evropo je bil v zadnjem tednu manjši kot v prejšnjem tednu in je znašal 1.700.000 kvarterjev; skoraj vsi ti importi so prišli iz Kanade in iz Zedinjenih držav. 1 kvarter = 282 litrov.

Svetovni kartel margarine. Združila sta se dva holandska koncerna margarine, ki gospodujeta svetovnemu trgu, in je prišla tako skoraj vsa svetovna trgovina margarine pod kontrolo novega

koncerna. Gre za združitev tvrdk Vereinigte Fabriken v ÖB in Bau Berghschen Fabriken v Rotterdamu. Napravili bodo iz novega koncerna dve podružnici, eno v Holandiji, eno v Angliji. Zanimivo je, da sta se oba svetovna koncerna doslej zelo hudo borila med seboj in da sta seveda drug drugemu izbijala ceno.

Industrija.

Padanje petrolejskih delnic. Ogromna nadprodukcija petroleja je povzročila v Londonu velik padec petrolejskih delnic. Anglo-Persian delnice so padle od 6 funtov v začetnih letošnjih mesecih že na 3 funte 3 šilinge in 10½ pence. Britanska vlada ima v svoji posesti 7 milijonov 500.000 teh akcij, kojih tržna vrednost je padla od februarja do danes za ca 20 milijonov funtov. Nadprodukcija petroleja je posebno velika v Ameriki, kjer so morali pred kratkim začeti z omejitvami produkcije petrolejskih virov.

Vickers - Armstrong. Izredna občna zboru angleških družb Vickers ter Armstrong-Whitworth sta se pečala z združitvenim vprašanjem obeh podjetij in sta fuzijo odobrila. Nova družba se bo nazivala »Vickers, Armstrong Ltd« in bo delala z začetnim kapitalom 21 milijonov funtov. Dejali so, da je princip združitve dobro utemeljen. Niso se vprašali, če je fuzija zaželjena ali ne, temveč je to vprašanje postalo vprašanje najnujnejše potrebe, ki bi ga bili morali rešiti v katerikoli obliki že po končani vojski.

Dvig produkcije železne rude v Avstriji. Povečani izvoz železne rude v Nemčijo in v Češkoslovaško ter zboljšana domača prodaja — vsled zvišane porabe predelujoče industrije — sta povzročila velik dvig produkcije železne rude v Avstriji. V prvih letošnjih desetih mesecih je znašala produkcija železne rude 12.900.000 met. stotov, v istih mesecih lanskega leta pa 9.300.000 stotov. Povišek znaša več kot 35 odstotkov. Tudi v produkciji surovega železa in surovega jekla je izkazan povišek obratne kapacitete za 30 do 40 odstotkov.

Poživiljenje italijanske industrije. Tri največje italijanske gospodarske zveze — uprava delniških družb, uprava industrije in Zveza bank — javljajo, da se kažejo na industrijskem polju znamenja močnega poživiljenja. Prilagodjenje produktijskih stroškov spremenjeni vrednosti lire napreduje, čeprav so težkoče zelo velike in se kaže večkrat močan odpor. Življenski stroški počasi padajo in dovolijo sorazmerno znižanje mezd. Cene v veletrgovini se stabilizirajo, denar postaja cenejši. Tako pravi poročilo omenjenih zvez.

Denarstvo.

DENARNA REFORMA NA POLJSKEM.

O novih poljskih novcih smo priobčili pred kratkim natančen seznam. Sprememba v poljskem denarstvu se bo pričela z odtegnitvijo državnih not po 5 zlatov; teh not je v obtoku za 320 milijonov zlatov. Del tega zneska, 140 milijonov, bo konvertiran v note Poljske banke po 5 zlatov, isti znesek v srebrne novce po 5 zlatov, ostali 40 milijoni bodo pa nadomeščeni z nikljastim denarjem. Konvertiranje državnih not v bančne note bo trajalo dva do tri mesece. Obenem bodo začeli kovati svetovne novce po 5 zlatov in bo trajalo to delo ca 14 mesecev.

Nemške banke. Dvemesečne bilance nemških bank za september in oktober izkazujejo dvig kreditorjev za 272 milijonov mark; večji del tega zneska so prevzeli debitorji, s poviškom 241 milijonov mark. Likvidnost blagajn se je dvignila. Skupna slika je ta, da so se za ca 400 milijonov mark pomnožena inozemska sredstva porabila večinoma za posojila gospodarstvu, na kar smo opozorili že na drugem mestu.

Konferenca o predvojnih dolgovih. Pariška konferenca o ureditvi predvojnih dolgov nasledstvenih držav spet ni imela uspeha in so preložili nadaljna pogajanja na sredo januarja. Med zastopniki držav in med zvezami upnikov so difference tako velike, da se čas za zblizanje zastopnikom upnikov še ni

zdel pripraven. Problemi so tako zapleteni, da je tudi od januarske konference težko pričakovati pozitivnih zaključkov.

Evropske banke. Zaloga »Wirtschaft« v Pragi je izdala za ceno 30 Kč knjigo z naslovom: Europäische Banken, ihre Bilanzen in Konzerne 1926. Knjiga obravnava po vzorcu prejšnjih tozadevnih publikacij kritičnim potom najvažnejše banke v skoraj vseh evropskih deželah. Opis bančnih bilanc in bančnih industrijskih koncernov so prevzeli za vsako deželo posebej vodilni narodni gospodarji. Pred vsakim posameznim sestavkom bereš imena upravnih svetnikov in ravnateljstva, nato pride kritična analiza zadnje bilance ter obširni popis koncerna ali sindikata ali kakor se dotično združenje pač imenuje. Obširno delo se odlikuje po sistematičnem obdelovanju težavne tvarine ter se razlikuje od lanske publikacije v tem, da so obravnavane tudi bilance danskih in norveških velebank ter bilance nekaterih nadaljnih francoskih, jugoslovanskih, poljskih in rumunskih bank.

Promet.

Obratovalna varnost v aeroplanskem prometu. Na občnem zboru angleške državne aeroplanske družbe je poročal njen predsednik sir Erik Geddes, da je prepeljala družba od 1. januarja 1925 do danes ca 22.000 potnikov ter da so njeni aeroplani prevozili v tem času dvainpol milijona milj; pri vsem tem se pa ni zgodila nobena taka nezgoda, da bi bil kakšen popotnik poškodovan. Dvainpol milijona milj je štiri milijone kilometrov; to je več kot desetkratna razdalja od zemlje do meseca in več kot stokratni ekvator naše zemlje.

Promet Hamburga v letu 1926. Hamburgski statistični urad poroča, da se je pomorski promet Hamburga v letu 1926 zelo dvignil. V pristanišče je prišlo 14.829 ladij z vsebino ca 17 milijonov registerton; odšlo je pa približno isto število ladij z vsebino ca 17.600.000 ton. Prometni prirastek napram letu 1925 je znašal 22,4%. Tudi drugi dve kontinentalni velepristanišči, Antwerp in Rotterdam, sta svoj promet izdatno pomnožili. Pred vojsko je imel edinole London ca 20 milijonski tonski promet.

Razširjajte »Trgovski list«!

RAZNO.

Propaganda za umetno svilo v U. S. A. Trije veliki koncerni umetne svile so sklenili otvoritev velepotezne propagandne organizacije za prodajo umetne svile v U. S. A. Zanimivo pri organizaciji je to, da naj se izvrši propaganda v prvi vrsti potom časniških inseratov. Stroški te akcije v tako velikem obsegu, kakor ga tudi Amerika ne pozna in ki ga podpirajo največja ameriška tovarniška podjetja umetne svile, so preračunjeni na en milijon dolarjev in jih bodo nosila podjetja v razmerju s produkcijo. Pripravljalna dela za propagandno akcijo so že v polnem teku. Amerika je sicer navajena na reklamo največjega obsega, a take reklame tudi ona še ni doživela.

Bolgarski pridelek 1927. Statistični bolgarski urad je objavil sedaj podatke o letošnjem pridelku. Pridelali so s koruzo vred 25.680.000 stotov žita napram 25.410.000 stotom v lanskem letu. Obdelani svet se je dvignil od 2.290.000 ha na 2.410.000 ha. V primeri z lanskim letom bistveno večji je bil pridelek pšenice, ki je narasel ob le malo večjem pridelovalnem svetu od 11.180.000 na 12.890.000 stotov. Riža so pridelali 60.631 stotov, koruze pa 5.240.000 stotov, lani 7.370.000. Letos so bili pripravljani na še slabši pridelek koruze.

Število živine v Jugoslaviji. Po službenih podatkih iz popisa živine imamo v Jugoslaviji 4.960.397 goved, 51.488 bikov, 1.069.310 konj, 18.108 mežgov, 84.207 oslov, 3.373.041 prašičev, 7 milj. 11.041 ovac, 15.075.225 telet in 1.552.759 koz in 534.445 panjev čebel.

Po svetu. — Odkar obstoji Mednarodni jekleni kartel, so plačali Nemci že najmanj 34 milijonov zlatih mark kot kazen za prekračenje kvote. — Bolgarsko posojilo je zadelo na težkoče; vla-

da noče izpolniti zahteve finančne delegacije Zveze narodov, da se prelevi Bolgarska banka v zasebno družbo. — Pri Vršču v Banatu so vrtali arteški studenec in so prišli na petrolejski vir. — Med ruskim glavnim koncesijskim uradom in med newyorškim koncernom Farquehar je prišlo do sporazuma, ki zagotovi ruski industriji prvič večja ameriška denarna sredstva. Pogodba se tiče šestletnega kredita v znesku 40 milijonov dolarjev za financiranje nakupa strojev v svrhu zgradbe železnih livarn v okraju Donca itd. Naknadno beremo, da državni tajnik Kellogg posojila ne bo potrdil. — Pridelovalci sladkorne pese v okolici Oseka so pričeli pogajanja z ravnateljem oseške sladkorne tovarne glede zvišanja cen. Kmetje so soglasno sklenili, da bodo v slučaju nepoštevanja njih želj ustanovili lastno sladkorno tovarno. — V teku finančnega leta 1927 se je priselilo v U. S. A. 538 tisoč oseb, med njimi 168.000 Evropejcev. V istem času se je iz U. S. A. izselilo in je bilo deportiranih 253.000 oseb. — V Bolgariji si bo zgradila sladkorna zadruga lastno tovarno sladkorja in sicer v Plevnu (Severna Bolgarija). — V prvih letošnjih 10 mesecih so znašali carinski dohodki v Rumuniji 7933 milijonov lejev, v istih mesecih lanskega leta 7101 mil. — Švedski vžigalčni trust je kupil po svoji ameriški podružnici največjo kanadsko vžigalčno tovarno v Ottavi. — Na koncu oktobra je bilo v vseh pruskih hranilnicah 2841 milijonov mark hranilnih vlog. — Ogrska sladkorna kampanja je v polnem razmahu, pa še doslej ni nobenega sporazuma glede cen med pridelovalci sladkorne pese in med industriji. — Na abesinskem trgu stekla je doslej gospodarilo edinole belgijsko steklo; sedaj mu je pa začela delati češkoslovaška to-

zadevna industrija tako konkurenco, da ga je skoraj popolnoma izrinila. — Eksport tekstilij iz Poljske je v oktobru po daljšem presledku prvič zopet izkazal nazadovanje. V septembru so eksportirali za 8,848.000 zlatov tekstilnega blaga, v oktobru pa samo za 6,370.000 — Dunajska občina bo iz velikega investicijskega posojila, o katerem smo že pisali, naročila najprvo 150 velikih avtobusov; nato pride na vrsto cestna železnica itd. — Po ustanovitvi poljskega petrolejskega kartela, kojega prva naloga je bila zvišanje cen, so šle cene zelo hitro kvišku, in znaša dvig na domačem trgu v nekaterih vrstah 30%. Ker je vstopila v kartel tudi državna rafinerija in ker hoče vlada kartel štiti, mu prorokujejo daljšo dobo. Domačo ceno za petrolej so dvignili v zadnjem času od 27 na 35.50 zlatov, za parafin od 78 na 98 itd. — Pod ameriškim vodstvom se je ustanovila družba dalmatinskih in črnogorskih interesentov, ki je vzela v najem velike boksitne okraje v Črni gori. Pričeli so tudi že s tehničnimi deli za raziskovanje rúdne kvalitete, in bo od njih zaključka odvisen končni sklep družbe glede ustanovitve aluminijeve industrije. — Po uradnih podatkih znaša skupno zadolženje kmetov v Jugoslaviji 2½ milijarde dinarjev. Izšla bo naredba o likvidaciji teh dolgov; seveda bodo potrebna še dolga strokovna posvetovanja, preden se bo vse to izvršilo. — Poljaki bodo ustanovili v Varšavi lesno borzo, na iniciativo poljske lesne industrije in lesnih trgovcev. Ustanovitev te borze pozdravljajo merodajni krogi z velikim zadovoljenjem. — Italijanski uradni list priobčuje dekret o koncesijski dolžnosti novih industrijskih obratov. V mestih z več prebivalci kot 100.000 naj se ustanovijo obrati z več kot 100 delavci le

tedaj, če bo narodnogospodarsko ministrstvo izrecno priznalo njih gospodarsko potrebo. Sledijo natančni izvedbeni predpisi. — Dosegel se je sporazum med evropsko zvezo umetne svile ter francosko tozadevno industrijo. Gre v prvi vrsti za stabilizacije cen, na kar polaga posebno važnost nemška Glanzstoff. Z drugo besedo: Izdelki umetne svile se bodo podražili. Prim. poljski petrolejski kartel.

Zadnja številka »Bankarstva (za mesec december 1927). Prejeli smo zadnjo decembersko številko tega časopisa, ki prinaša med drugim tudi naslednje razprave: Ljubomir St. Kosier: Evropa i Amerika, Dragiša Lapčević: Položaj jugoslovenskog seljaka, Dragotin Hribar: Splošni položaj slovenske industrije, ing. agr. Stjepan Jurić: Zaduživanje našeg seljštva i izgledi naše poljoprivrede, Milorad B. Tosić: Finansiranje oblasnih samouprava, Dušan Uzelac: Pitanje Spasavanja posrnulih banka, dr. Vladimir D. Djorjević: Država i Narodna banka, Nastas Petrović: Moj zakonski predlog o likvidaciji seljačkih meničnih dugova, ing. Relja Aranitović: Socijalni pregled Francuske, Mirko Kus-Nikolajev: Etnoška sociologija i istorijski materijalizam, Francesco Nitti: Nemogućnost Davesovog plana, dr. Radoslav Pipuš: Hranilnice na Slovenskom, Konstantin S. Joksimović: O organizaciji spoljne trgovinske i ekonomske propagande u inostranstvu, ing. Relja Aranitović: Značenje 11. novembra, Ivan M. Varga, Zadrugarstvo u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. — Pored originalnih članaka i obilne mesečne kronike: Prenos posmornih ostataka M. Vošnjaka, Novčani zavodi, Narodni poslanici i seljački dugovi, Predlog narod. poslanca M. Tupanjanina o likvidaciji seljačkih dugova, Gledište Udruženja banaka o

likvidaciji seljačkih dugova, Smanjenje poreza od 1. januara 1928, Pošta »Bankarstva«, Šta se čuje izvan redakcije. — Letna naročnina znaša 250 Din, plaća se vnaprej, administracija lista se nahaja v Zagrebu, Marovska 30 D. O.

MIRTNE vence in šopke za poroke najnovejših oblik, božične prtičke (rutice), umetne cvetlice in peresa, nagrobne vence i. t. d. nudi po konkurenčnih cenah

Cvetličarna Podčetrtak

Lastnik:

RADO PREGRAD.

Specijalizirata:

Mirtini venci in šopki.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 6. decembra t. l. ponudbe glede dobave 300 kg lanenega firneža; do 9. decembra t. l. pa glede dobave 1000 m tračnic.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

FIZOL

vsake vrste kupuje veletrgovina

Ed. Suppanz

Pristava.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena leta 1889.

Telefon št. 2016.

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Poštni ček 10.553.

Ustanovljena leta 1889.

LJUBLJANA, Prešernova ulica.

Stanje vložnega denarja nad 250 milijonov dinarjev

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tek račun in steer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje monoče obresti.

Stanje vložnega denarja nad 1000 milijonov kron

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno možjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Predno kupite

motor, stabilen ali pa premakljiv, za bencin, plin, nafto ali sesalni plin, za drva ali oglje, mlin, domači ali na posodo, mlin ali veliki, avtomatski za belo moko, stružnice, cirkularke, gaterje, stabilne ali pa premakljive,

mizarske stroje, jednostavne, kombinirane, univerzalne ali pa kompletne delavnice, turbine za velike ali male padce, je v Vašem interesu, da zahtevate cene in brezplačne prospekte od

Posedničke banke a. d.
Beograd, 3 Knez Miletina 3.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznoverstno žganje, moko in deželne pridelke. Raznoverstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom. Ceniki na razpolago!

VINOCEJ

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana nudi

naifinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

„Trgovski list“

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

se priporoča p. n. trgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročanje, razširjanje in inseriranje.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja ANTON PODGORŠEK. — Za Trgovo-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.